

ppłk **TOMASZ LEWCZAK**

Dowództwo Wojsk Lądowych

Absolwent WSOWPanc (1986) i AON (1995). Zawodową służbę wojskową rozpoczął na stanowisku dowódcy plutonu czołgów w 24 pcz (20 DPanc). Następnie służył w 9 pz i 6 BKPanc (12 DZ) – dowodził batalionem czołgów. W 1996 roku został starszym oficerem operacyjnym Wydziału Szkolenia 12 DZ. Obecnie jest starszym specjalistą w Oddziale Szkolenia Szefostwa Wojsk Pancernych i Zmechanizowanych w Dowództwie Wojsk Lądowych.

Strzelać po angielsku

Armia brytyjska kieruje się zasadą „strzelaj, żeby zabić”, która determinuje proces szkolenia ogniowego.

Zgodnie z natowskimi ustaleniami za szkolenie do szczebla batalionu odpowiadają struktury narodowe. W związku z tym nie są określone konkretne formy i metody stosowane w szkoleniu ogniowym (strzeleckim), które miałyby obowiązywać we wszystkich ar-

miach. Nie uregulowano ponadto żadnym dokumentem treści, jakie powinien zawierać program strzelań. Każdy kraj określa je we własnym zakresie.

Uwarunkowania

W brytyjskiej armii w szkoleniu strzeleckim jest stosowana nadrzędna zasada:

US DOD

„strzelaj, żeby zabić”. Aby zgodnie z nią przygotować żołnierzy, muszą oni spełniać określone wymagania (mieć nie tylko celne oko), tzn. konieczne jest doskonałe opanowanie przez nich umiejętności: posługiwania się bronią i wykorzystania jej możliwości ogniowych oraz dostępnych przyrządów obserwacyjnych i celowniczych, a przede wszystkim zdolności „widzenia” i prowadzenia celnego ognia w nocy; dostosowania taktyki i technik działania do sytuacji bojowej; orientowania się w terenie (zwłaszcza w terenie zurbanizowanym w nocy), w miarę możliwości z użyciem wspomagających urządzeń technicznych (wskazania własnej pozycji, pozycji pozostałych żołnierzy drużyny

Warto zastosować

Podczas strzelań nie omawia się na początku każdego zajęcia warunków bezpieczeństwa. Czyni się to tylko raz z udziałem całego pododdziału w pierwszym (drugim) dniu po przybyciu na poligon. Zajęcia są prowadzone na podstawie rozkazów bojowych (zgodnych z opracowaną sytuacją taktyczną), umiejętność opracowywania których jest przy tej okazji doskonała. Duży nacisk kładzie się na strzelanie w nocy, które prowadzi się jednakże z wykorzystaniem urządzeń, które umożliwiają prowadzenie celnego ognia (noktowizja, termowizja).

ny oraz w sprzyjających okolicznościach pozycji przeciwnika); działania po dużym wysiłku, w związku z czym niezbędna jest odpowiednia wytrzymałość fizyczna (zadania, m.in. ogniowe, są wykonywane przez żołnierzy często po kilkunastu dniach bytowania w terenie, po kilkunastokilometrowych nocnych marszach w pełnym oporządzeniu itp.); radzenia sobie ze stresem i udzielania pomocy innym w przewycięzaniu go; udzielania samopomocy przedmedycznej i pomocy wzajemnej, przy tym powinien być bardzo dobrze zorganizowany system ewakuacji rannych z pola walki (świadomość tego zmniejsza stres podczas wykonywania zadań oraz pozwala działać zdecydowanie); profesjonalnego posługiwania się środkami łączności (wszyscy w pododdziale powinni umieć przygotować, stosowane na danym szczeblu dowodzenia, radiostacje do pracy oraz znać procedury wezwania ognia z pola walki, MEDEVAC, QRF itd.); unikania strat od ognia przeciwnika i własnego. Oczywiście niezmiernie ważna jest jakość posiadanego uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz osobistego wyposażenia.

W armii brytyjskiej podstawowym celem szkolenia jest nauczenie żołnierzy (całych pododdziałów) rozwiązywania zadań taktyczno-ogniowych w podstawowych rodzajach działań, w różnych środowiskach pola walki, w dzień i w nocy, w różnych warunkach klimatycznych i atmosferycznych i w różnej odległości. Nie chodzi zatem jedynie o wykonanie na ocenę pozytywną strzelań ujętych w programach.

UK MOD

NALEŻY WYKSZTAŁCIĆ TAKIE NAWYKI w żołnierzach, by żadna sytuacja nie była dla nich zaskakująca.

Programy szkolenia są wciąż aktualizowane na podstawie doświadczeń wyniesionych z udziału w konfliktach zbrojnych i operacjach stabilizacyjnych. Każdy rodzaj sił zbrojnych oraz każdy rodzaj wojsk ma swój własny, odrębny dokument z rozbięciem na przykład na piechotę, pododdziały zmechanizowane, czołgów itd. Pozwala to urealnić warunki wykonywania zadań przez dany rodzaj wojsk z uwzględnieniem będącego w ich wyposażeniu uzbrojenia oraz zmian w taktyce działania.

Rodzaje strzelań

Strzelania ujęte w programach są podzielone zasadniczo na dwie części. Pierwsza to tzw. **strzelania szkolne**. Dość precyzyjnie określono w niej warunki strzelania (cele, ich liczbę, odległość do nich, ilość amunicji, czas strzelania, postawy strzeleckie itd.). Żołnierzy uczy się prowadzenia celnego ognia w różnych okolicznościach i w zróżnicowanej odległości, w dzień i w nocy.

Część druga to strzelania bojowe. Umiejętność prowadzenia celnego ognia żołnierze opanowują w połączeniu z działaniami taktycznymi w ramach wykonywania zadań taktyczno-ogniowych. Przed

strzelaniem zapoznaje się strzelających (żołnierza, załogę-drużynę, pluton) z sytuacją taktyczną (nie informując o warunkach strzelania, tzn. o czasie strzelania, liczbie celów i ich rodzaju, odległości do nich itp.). Warunki strzelania są zmieniane dla każdego strzelającego (wybierane najczęściej losowo przez komputer). Oczywiście powinny odzwierciedlać realną sytuację wykonywania zadania, do którego żołnierz jest przygotowywany. Cele ukazują się w przedziale odległości odpowiadającej zasięgowi ognia skutecznego broni, którą dysponuje strzelający, z uwzględnieniem realizmu pola walki (fot.).

W przypadku wykonywania zadań taktyczno-ogniowych na przykład przez załogę czołgu lub drużynę wozu bojowego strzelający pododdział, po zapoznaniu się z zadaniem bojowym, przystępuje do działania, które obejmuje: wykrzyce celów, określenie ich ważności oraz upewnienie się, czy nie są to własne obiekty, a także określenie odległości do nich; wybór środka (środków) ogniowego, którym będzie je niszczyć (armata, karabin maszynowy) lub będzie taktycznie uzasadnione jego użycie (np. wyrzutnia granatów dymnych); wybór amunicji, którą będzie wyko-

nywać postawione zadanie (przeciwpancerna, odłamkowo-burząca, podkalibrowa itd.); wybór sposobu niszczenia celu (w ruchu, z miejsca itd.). Ogólna ocena jest wystawiana za wszystkie elementy tzw. ogniowe oraz za działanie taktyczne.

Przy ocenie strzelającego (załogi, drużyny) duży nacisk kładzie się na umiejętność wyboru celu (według hierarchii ważności). Dotyczy to zarówno kolejności niszczenia celów według hierarchii zagrożenia, jak i (zwłaszcza w terenie zurbanizowanym) umiejętności odróżniania figur przeciwnika od celów, które są neutralne lub przyjazne (np. ludność cywilna). Trafienie neutralnego celu powoduje niezaliczenie zadania lub znacznie obniża ocenę. Zależy to od odsetka trafionych celów przeciwnika w stosunku do celów neutralnych. Szczególnie rygorystycznie jest przestrzegana ta zasada podczas przygotowywania pododdziału do wyjazdu w składzie kontyngentu poza granice kraju. W przypadku tego typu wyjazdów jest realizowane również szkolenie z posługiwania się bronią niepowodującą skutków śmiertelnych (lub „mniej śmiertelnością”).

W brytyjskiej armii prowadzi się wiele strzelań tzw. dynamicznych (sytuacyjnych), zwłaszcza na szczeblu plutonu, w specjalnie przystosowanych do tego pomieszczeniach (takie strzelania przygotowują żołnierzy do walki w budynkach).

Należy podkreślić, że w doborze warunków strzelań (ćwiczeń) przygotowawczych pozostawia się dużą swobodę dowódcom poszczególnych szczebli dowodzenia. W trakcie tzw. zgrywania pododdziałów są organizowane zgrupowania ogniowe (kursy) dla strzelców (obsług) danego rodzaju broni, podczas których strzelający osiągają kolejne, wyższe stopnie wtajemniczenia.

Instruktor i technika

Strzelnice brytyjskie są wyposażone zwykle w skomplikowane urządzenia techniczne, które są bardzo pomocne w opanowywaniu umiejętności prowadzenia celnego ognia. Należy tu wymienić odpowiednie oprogramowanie komputerowe, dzięki któremu można wariantować pole tarczowe, oraz urządzenia rejestrujące przebieg strzelania, umożliwiające jego odtworzenie podczas tzw. AAR (After Action Review), czyli omówienia strzelania.

AAR jest traktowane bardzo poważnie. Podczas wnikliwej analizy wychwytuje się wszelkie błędy popełnione przez szkolonych oraz wskazuje sposoby ich wyeliminowania w przyszłości. Nagrania są przechowywane. Na ich podstawie można stwierdzić, czy szkolony nie popełnił po raz kolejny tych samych błędów. Brytyjczycy są przekonani, że pieniądze zainwestowane w te urządzenia szybko się zwracają, gdyż zmniejsza się zużycie amunicji, a osiąga dużo wyższy poziom wyszkolenia.

Podczas AAR premiuje się zadania (fragmenty zadania) wykonane właściwie, dzięki czemu buduje się wiarę strzelających w ich umiejętności. Należy przy tym podkreślić profesjonalizm Brytyjczyków w wykonywaniu zadań, zwłaszcza taktyczno-ogniowych.

W przypadku gdy strzelający nie wykonał zadania, kierownik strzelania (dowódca pododdziału) może pozwolić na jego powtórzenie (oczywiście w innym wariantcie). Jeżeli znowu nie wykonał zadania, to jest kierowany na ponowne szkolenie z wykorzystaniem symulatorów i trenerów. To dowódca (uwzględniając posiadany limit amunicji) decyduje o liczbie strzelań i o stopniowaniu ich trudności. Częste niewykonywanie zadań powoduje wyciągnięcie konsekwencji wobec żołnierza, łącznie z finansowymi.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w armii brytyjskiej proces nauczania prowadzenia celnego ognia jest realizowany podobnie jak w polskiej armii (i w większości armii zachodnich). Różne jest natomiast podejście do zawartości programów strzelań. Różnice dotyczą także oprzyrządowania technicznego oraz stosowanych form i metod szkolenia. Na przykład w początkowym okresie szkolenia daje się zauważyć indywidualne podejście instruktora do żołnierza. Jego praca przypomina raczej pracę trenera sekcji strzeleckiej z grupą początkującej młodzieży, a nie szkolenie wojskowe. Instruktor pracuje z małą grupą szkolonych, a w razie potrzeby nawet indywidualnie z każdym żołnierzem. Oczywiście wspiera się zaawansowaną techniką (symulatory, trenerzy, kamery, oprzyrządowanie komputerowe), która ułatwia wyszkolenie żołnierza. Doświadczeni instruktorzy wiedzą, że metodyczne podejście oraz wysiłek włożony w szkolenie w początkowym okresie przyniesie wymierne efekty – ułatwi realizację późniejszych zadań. ■